

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Управління фінансово-майновим станом підприємства»

(за матеріалами ПП «Оля», м. Київ)

Студента 2 курсу, 1м групи,
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Економіка
безпека бізнесу»
заочної форми навчання

Кокоші Антона
Тарасовича

Науковий керівник
канд. екон. наук, доцент

Стояненко Ірина
Василівна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА	6
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ПП «ОЛЯ».....	16
2.1. Аналіз складових фінансово-майнового стану підприємства.....	16
2.2. Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства.....	27
2.3. Дослідження факторів, що вплинули на фінансово-майновий стан підприємства.....	30
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВИМ СТАНОМ ПП «ОЛЯ».....	38
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Управління фінансово-майновим станом підприємства є одним з найбільш значущих функціональних напрямів системи фінансового менеджменту, яка досить тісно пов'язана з іншими системами управління. Оцінка фінансово-майнового стану органічно входить до системи управління доходами та витратами підприємства, рухом активів і капіталу, управління структурою капіталу. Для того, щоб підприємство мало змогу вижити в умовах жорсткої конкуренції та бути прибутковим і рентабельним, необхідно систематично здійснювати оцінку фінансово-майнового стану та визначення шляхів його покращення, що є одним із завдань управління фінансово-майновим станом.

Саме ефективне управління фінансово-майновим станом дає змогу підвищувати конкурентоспроможність суб'єкта господарювання в ринковій економіці та забезпечувати зростання його ринкової вартості.

Вивченням проблем управління фінансово-майновим станом займалися наступні науковці: Бланк І.О., Брунгільд С.А., Волкова Н.О., Герасименко Г.П., Зятковський І.В., Костирко Р.О., Лігоненко Л.О., Поддєрьогін А.М., Слободян Н.Г., Терещенко О.О., Шеремет А.Д., Яцишин Н. та ін. Проте і на сьогодні не всі питання, пов'язані з формуванням ефективної системи управління фінансово-майновим станом вітчизняних підприємств, є вирішеними.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є теоретичне та практичне дослідження процесу управління фінансово-майновим станом підприємства на прикладі ПП «Оля» та розробка рекомендацій щодо його покращення.

Відповідно до мети, завданнями випускної кваліфікаційної роботи визначено:

- висвітлення теоретичних основ управління фінансово-майновим станом підприємства;

- проведення оцінки окремих складових фінансово-майнового стану ПП «Оля»;
- інтегральна оцінка фінансово-майнового стану ПП «Оля»;
- дослідження факторів, що вплинули на фінансово-майновий стан ПП «Оля»;
- пошук шляхів покращення фінансово-майнового стану ПП «Оля» на перспективу.

Об'єктом дослідження є фінансово-майновий стан підприємства та шлях поліпшення процесу управління ним в сучасних умовах господарювання.

Предметом дослідження являються теоретичні, методичні та прикладні аспекти управління фінансово-майновим станом на підприємстві.

Емпірична база дослідження. Випускна кваліфікаційна робота виконана за матеріалами діяльності ПП «Оля».

Приватне підприємство «Оля» було створено у листопаді 1991 року як дочірнє підприємство ТОВ «Гермес-Т».

Компанія поставляє пакувальну продукцію - гофрокоробки різних типів, гофрокартон і вироби з нього, в тому числі лотки складної висічки, вже більше 10 років.

Партнерами є великі заводи України, виробники паперу для гофрування та картону для плоских шарів, такі як: Малинська БФ, Київський КБК, Житомирський КК, Луцька БФ. Також компанія співпрацює з провідними виробниками картону і паперу в Польщі і Угорщині.

Постійна співпраця з авторитетними підприємствами, котрі успішно конкурують на ринку сучасної пакувальної продукції, дає компанії право гарантувати своєчасність поставок і виконання замовлень в повному обсязі.

При написанні роботи, було використано такі **методи дослідження**: - монографічне вивчення літературних джерел; метод теоретичного узагальнення – для уточнення поняттєвого апарату, економічної сутності фінансово-майновогостану і виявлення його особливостей; логіки, аналізу й синтезу – для

аналізу показників фінансово-майнового стану; методи статистичної обробки даних; метод аналогій, системний підхід – для удосконалення процесу управління фінансово-майновим станом; методи статистичного аналізу, експертних оцінок і економіко-математичного моделювання – при обґрунтуванні пропозиції щодо удосконалення управління фінансово-майновим станом підприємства; трендовий аналіз фінансових звітів для прогнозування фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства в плановому періоді.

Розрахунки і моделювання виконувались із застосуванням програмного пакету MicrosoftExcel.

Інформаційною основою роботи є вітчизняна та зарубіжна наукова література, законодавчі та нормативні документи, матеріали наукових конференцій за темою дослідження, фінансова звітність ПП «Оля» за період 2016-2018 рр., офіційні статистичні дані.

Практичне значення. За результатами досліджень, виконаних у випускній кваліфікаційній роботі було обґрунтовано рекомендації щодо підвищення ефективності управління фінансово-майновим станом підприємства, втілення яких в життя позначиться позитивно на діяльності підприємства та фінансових показників відповідно.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження було підготовлено статтю на тему «Управління фінансовим станом підприємства як складова економічного управління підприємством», опубліковану в збірнику наукових статей студентів заочної форми навчання «Економіка і фінанси підприємства» (Київ. нац. торг.-екон ун-т, 2019. – Ч. 1. – С.204-211).

Структура випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі змісту, вступу, трьох розділів. Робота містить 17 таблиць, 8 рисунків та 1 формули, висновки та пропозиції, списку посилань, який містить 56 посилання, 24 додатків.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах посилення зовнішньої та внутрішньої конкуренції, загострення економічної ситуації та нестабільного становища в політичній сфері нашої країни підприємства досить часто через непродумане управління фінансово-майновим станом опиняються на межі банкрутства. Через не ефективне управління майном усі підприємства, які не мають чіткого уявлення щодо їх фінансово-майнового стану та не знають як його контролювати, стикаються зі значними фінансовими й управлінськими труднощами.

Результат діяльності підприємства залежить від доцільності і правильності вкладення фінансових ресурсів в активи. У процесі функціонування підприємства величина активів і їх структура зазнають постійних змін. Саме в зв'язку з цими проблемами й виникає питання про створення єдиного алгоритму аналізу фінансово-майнового стану для подальшого функціонування підприємства за різних умов, які можуть виникати впродовж всього життєвого циклу кожного підприємства. Адже правильне управління фінансово-майновим станом, особливо за несприятливих умов - це запорука успішної та прибуткової діяльності в довгостроковому періоді.

Розвиток можливих негативних кризових явищ, які впливають на підприємство, можна попередити завдяки забезпеченню інформацією персоналу з управління, постійному моніторингу стану справ у країні, де знаходиться підприємство, та у світі, безперервному аналізу фінансово-майнового стану та аналізу поточного стану фінансової стійкості підприємства, своєчасній оцінці, його здатності втриматись на ринку в період кризового явища і мати розвиток після нього.[27, с.127]

Визначення поняття «управління фінансово-майновим станом підприємства», на нашу думку, має базуватися на розгляді таких основних складників, як «управління» та «фінансово-майнове управління».

В цілому науковцями управління розглядається як процес певної діяльності, вищий вид інформаційної взаємодії або як систему принципів і методів впливу на керовану систему(дод. А).

Підсумовуючи результати дослідження підходів до визначення сутності поняття “управління” в цілому та фінансово-майнового управління й можемо зазначимо:

1. Сутність управління фінансами та майном підприємств може розглядатися в трьох аспектах: як практична система, як наука, як навчальна дисципліна. Відповідно до мети нашого дослідження ця сутність у подальшому викладі буде розглядатися лише в практичному аспекті – як система управління реального підприємства.

2. Управління фінансово-майновим станом підприємства являється основною частиною загальної системи управління ним і має тісно взаємодіяти з іншими системами управління: операційним менеджментом, інвестиційним менеджментом, менеджментом персоналу тощо.

3. Предметом управління фінансами та майном підприємств у широкому значенні виступають фінансово-майнові відносини, а у більш вузькому значенні – формування, розподіл і використання його ресурсів, та організація її фінансових потоків. Із цих позицій предмет фінансово-майнового управління можна узагальнити як менеджмент всіх аспектів діяльності підприємств. Однак при цьому слід врахувати те, що мета діяльності підприємства полягає не тільки у максимізації прибутку, але і примноженні добробуту її власників.

Отже, здебільшого сутність фінансово-майнового управління характеризується тільки як система управління процесами та ресурсами підприємства.

Оснoву управління складають об'єктивні процеси розвитку, підходи до визначення їх змісту, які неодмінно мають бути скоординовані управлінською діяльністю людей. Це означає, що можливі варіанти розвитку фінансово-майнового стану та системи складових його елементів набувають статусу об'єктів управління.

Зміст управління фінансово-майновим станом підприємства полягає в ефективному, безперервному моніторингу та в досягненні оперативних, тактичних та стратегічних цілей підприємства, що заплановані підприємством на поточний та майбутній період [8, с. 43].

Процес управління фінансово-майновим станом підприємства пропонуємо здійснюватися за такими етапами:

- 1) визначення головної мети, завдань та принципів управління фінансово-майновим станом;
- 2) формування системи інформаційного забезпечення управління;
- 3) дослідження поточних показників фінансово-майнового стану;
- 4) аналіз фінансового стану підприємства з позицій загрози банкрутства;
- 5) проведення інтегральної оцінки фінансово-майнового стану;
- 6) дослідження факторів, що вплинули на фінансово-майновий стан підприємства та визначення ймовірності загрози банкрутства;
- 7) прогнозування показників фінансово-майнового стану на короткостроковий та довгостроковий період;
- 8) пошук шляхів покращення фінансово-майнового стану;
- 9) розроблення системи заходів щодо реалізації поточних планів;
- 10) моніторинг реалізації планових показників фінансово-майнового стану;
- 11) контроль показників фінансово-майнового стану підприємства.

Основною метою управління фінансово-майновим станом підприємства має стати своєчасне виявлення проблем та їх знешкодження, розробка та реалізація плану щодо оперативного відновлення платоспроможності,

утримання фінансової стійкості, розробка програм на майбутнє з теми розвитку підприємства, а також виявлення та закріплення можливості продовжувати підприємством свою господарську, економічну, фінансову діяльність, яка забезпечить йому зростання виробництва, стійкість під час кризових явищ, платоспроможність, ліквідність та насамперед прибутковість.

Процес реалізації головної мети управління фінансово-майновим станом підприємства має бути спрямований на вирішення певних завдань (рис. 1.1.).

Рис. 1. 1. Завдання управління фінансово-майновим станом підприємства[12, с. 347]

Управління фінансово-майновим станом підприємства базується на використанні різних методів, принципів, методик аналізу, що в комплексі дають дієвий результат і ефективне управління. Це дає можливість одразу ж після проведення аналізу виявити недоліки, «больові точки» у фінансовій системі та майновому стані підприємства та способи за допомогою яких можна пом'якшити або усунути проблеми у фінансово-економічній діяльності господарюючого суб'єкта.

На основі узагальнення існуючих точок зору щодо управління фінансово-майновим станом підприємства. Можемо констатувати, що даний процес має здійснювати на основі певних принципів зображених в додатку Б.

Кожен господарюючий суб'єкт обирає самостійно методики аналізу, принципи оцінки власного фінансового стану, тому що саме якісно вибрана методично підкріплена форма аналізу та оцінки фінансового стану підприємства передусе ефективному управлінню ним надалі.

Методика аналізу фінансово-майнового стану призначається для забезпечення керування фінансовим становищем підприємства та для оцінки фінансової стійкості його ділових партнерів в умовах ринкової економіки.

Методика містить в собі наступні складові аналізу: I- загальна оцінка активів підприємства та джерел їх утворення (пасивів) та їх зміни за звітний період; II - ліквідність та платоспроможність підприємства; III- ділова активність підприємства; IV - фінансова стійкість підприємства.

Стабільність майнового стану підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна та джерела його утворення, а також причини їх зміни. Особлива увага при цьому приділяється вивченню причин, які негативно впливають на фінансовий стан підприємства [19].

Для вивчення структурних змін необхідно додатково визначити питому вагу кожного виду майна в загальній валюті балансу і вивчити причини змін структури майна і джерел його утворення, що надасть можливість установити, якою мірою підприємство може спиратися на власні кошти і скільки треба позичити, а також наскільки ефективно використовуються власні й позичені кошти. З цією метою здійснюють горизонтальний та вертикальний аналіз балансу.

Горизонтальний аналіз полягає в порівнянні абсолютних величин за статтями балансу вартості активів. Порівняння можна здійснювати:

- шляхом визначення відхилення показників за абсолютними величинами, тобто наскільки порівнювана величина більша або менша за ту, з якою порівнюють, та розрахунку абсолютної швидкості динаміки;
- за допомогою відносних показників, тобто наскільки відсотків порівнювана величина більша або менша за ту, яку визначили за базу порівняння, і який середній темп зміни величини показника. [53, с.210]

Вертикальний аналіз–

це структурний аналіз абсолютних величин балансу, який дає змогу заданим відносним величинам вивчити структуру активів, тобто частку (відсоток) окремих їх видів у загальній сумі розділів та цілому за балансом. Перевагою цього виду аналізу є можливість зіставлення вираженої у відсотках структури показників одного звітного періоду з іншими. Вивчаючи та інші сукупності показників у різні періоди, можна спостерігати, як і об'єкти було вкладено майна і ті зміни, які відбуваються в його структурі. Структурні зміни дають змогу вивчити внутрішні негативні і позитивні зміни, які відбуваються на фірмі з її активами [53, с.211].

Оцінка майнового стану може бути доповнена розрахунком показників ефективності використання основних засобів підприємства, що наведені в додатку Б. Система показників ліквідності, ділової активності та фінансової стійкості відображені в додатках В, Г і Д відповідно.

З врахуванням результатів аналізу фінансового стану підприємства з позицій загрози банкрутства можна оцінити резерв його нестабільного стану.

З врахуванням результатів аналізу фінансового стану підприємства з позицій загрози банкрутства можна оцінити резерв його нестабільного стану.

У 1968 р. Е. Альтман запропонував п'ятифакторну модель (дод.Е), де факторами є окремі показники фінансового стану підприємства [17, с.259].

Перевагами даної моделі є простота розрахунку, наявність послідовності дослідження. Також присутні й недоліки: модель можна застосовувати лише на відносно великих підприємствах, що котирують свої акції на біржах; нерозвиненість фондового ринку України, зокрема, вторинного фондового

ринку; відмінність українського бухгалтерського обліку від західних стандартів; необхідність адаптації вагових коефіцієнтів та прогнозних значень; не враховуються коливання курсів акцій [11, с. 402-403].

З метою своєчасного виявлення тенденції формування незадовільної структури балансу у прибутково працюючого суб'єкта підприємницької діяльності і вжиття випереджувальних заходів, спрямованих на запобігання банкрутству, проводиться систематичний експрес аналіз фінансового стану підприємства.

Згідно з «Методичними рекомендаціями щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства», затвердженими наказом Міністерства економіки України від 17 січня 2001 року №10, для проведення системного експрес-аналізу фінансового стану підприємства пропонується використовувати коефіцієнт Бівера. Відомий фінансовий аналітик Уільям Бівер, з метою діагностики банкрутства рекомендував дослідити тренд показників, що представлені у додатку Ж.

Але потрібно відзначити, що ці моделі склалися на основі фінансового стану зарубіжних підприємств і тому не є адаптованими до фінансової ситуації на українських підприємствах. Для наших підприємств більше підходять моделі О.О. Терещенка, А.В. Матвійчука та російська R-модель (R-модель прогнозу ризику банкрутства).

Діагностика банкрутства підприємства за моделлю О.О. Терещенка(дод. 3), що є досить поширеною в Україні, базується на застосуванні методології дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибіркової сукупності вітчизняних підприємств і комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі використання матричних моделей (розробки О. Хотомлянського, Т. Перната, Г. Северина) [42, с.40].

Серед переваг дискримінантної моделі О.О. Терещенка виділяють: модель є зручною у застосуванні та розроблена на використанні вітчизняних

статистичних даних; ураховується сучасна міжнародна практика; за рахунок використання різноманітних модифікацій базової моделі до підприємств різних видів діяльності вирішуються проблеми критичних значень показників; ураховує галузеві особливості підприємств. Проте дана методика не є досконалою і має свої недоліки: відсутність поглибленої класифікації стійкості фінансового стану (існує лише задовільний та незадовільний фінансовий стан); широкий інтервал невизначеності, що зобов'язує проводити додатковий аналіз для ідентифікації стійкості фінансового стану; недостатнє теоретичне обґрунтування критичних точок (чи інтервалів) для окремих фінансових індикаторів, що призводить до похибок у фіксуванні нормативних значень фінансових показників[42, с.40-42].

Поряд з моделлю О.О. Терещенка досить поширеним є «Порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності...», затверджений Наказом Міністерства Фінансів України № 616 від 14.07.2016 року [23]. Цей Порядок установлює єдині методичні засади проведення Міністерством фінансів України оцінки фінансового стану бенефіціара.

Спосіб розрахунку моделі для малих підприємств оптової та роздрібною торгівлі [23]:

$$Z=0,03MK_1+1,85MK_3+0,004MK_4+0,001MK_5+0,1MK_6+0,2MK_7+2,2MK_8+ \\ +0,009MK_9-0,35 \quad (1.1)$$

Значення та розрахунок фінансових коефіцієнтів зведемо до додатку II.

Висновок про якість фінансового стану бенефіціара робиться на основі присвоєння йому класу згідно з Інтерпретацією значень інтегрального показника фінансового стану бенефіціара (малі підприємства). Класи за рівнем фінансового стану слід інтерпретувати таким чином:

- клас 1 – високий рівень спроможності виконувати зобов'язання та найменша ймовірність дефолту;
- клас 2 – достатній рівень спроможності виконувати свої зобов'язання та незначна ймовірність дефолту;
- клас 3 – нижче середнього рівня спроможності виконувати зобов'язання;
- клас 4 – фінансовий стан бенефіціара є нестабільний і свідчить про наявність ознак неплатоспроможності;
- клас 5 – високий рівень ймовірності дефолту [23].

Шкала класифікації (табл.1.6) розроблена на основі значень інтегрального показника фінансового стану та з урахуванням ймовірності невиконання позичальником взятих зобов'язань.

Таблиця 1.1

Інтерпретація значень інтегрального показника фінансового стану бенефіціара [23]

Види економічної діяльності	Класи за рівнем фінансового стану позичальника				
	клас 1	клас 2	клас 3	клас 4	клас 5
Оптова та роздрібна торгівля: секція G	більше ніж + 0,96	від + 0,95 до + 0,20	від + 0,19 до – 0,59	від – 0,6 до – 5,2	менше ніж – 5,2

Серед науково обґрунтованих підходів до здійснення фінансової діагностики, важливе місце відведене саме інтегральним методикам. Метою практичного застосування яких, є надання достовірної оцінки фінансового становища підприємства, а також прогнозування можливої фінансової неспроможності та банкрутства.

Коли зроблений горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності й описані її особливості характерні для аналізованого періоду, розраховані всі фінансові коефіцієнти, необхідно зробити висновки, заради яких, власно, і були виконані всі зазначені вище роботи. Подання таких висновків повинне бути лаконічним і конструктивним, тобто спрямованим на пошук шляхів поліпшення діяльності підприємства.

Отже, ми виокремили найактуальніші основні показники оцінки фінансово-майнового стану та найбільш актуальні інтегральні моделі. Тепер використаємо їх для найбільш для досягнення найбільш достовірного результату.

РОЗДІЛ II

ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВОГО СТАНУ ПП «ОЛЯ»

2.1. Аналіз складових фінансово-майнового стану підприємства

Майновий стан - одна з найбільш важливих характеристик діяльності підприємства. Дана сторона економічної діяльності підприємства зазнає впливу з боку багатьох факторів, у числі яких знаходиться і такий, що визначається співвідношенням між необоротними і оборотними активами підприємства.

Співвідношення у складі майна підприємства і джерелах його утворення на певний момент часу характеризує «Баланс» підприємства. У балансах показані розмір та структура майна підприємства, тобто дослівно «того, що діє», чим розпоряджається і що використовує підприємство у своїй діяльності.

У більшості випадків дослідження структури і динаміки фінансово-майнового стану проводиться за допомогою порівняльного аналітичного балансу.

На підставі даних звітності ПП «Оля» (дод. П, Р, С, Т, У, Ф) сформуємо порівняльний аналітичний баланс ПП «Оля» та проаналізуємо у додатку К склад, динаміку і структуру майна підприємства.

З додатку Д бачимо, що в ПП «Оля» загальна вартість майна (валюта балансу) на кінець 2018 року збільшилась на 6 %. При цьому необоротні активи у 2018 році зменшились на 95,45 % (досліджуючи період з 2016 року), а оборотні активи зросли на 13,44 % у 2018 році (рис. 2.1). Ці зміни вказують на поліпшення становища на підприємстві.

Позитивним моментом є зменшення на кінець 2018 року в складі оборотних активів питомої ваги дебіторської заборгованості, що є хорошим знаком того, що підприємству поступово повертають борги, за 2017-2018рр. збільшилися грошові кошти на 71,84%.

Рис. 2.1. Склад активів ПП «Оля» у 2016 – 2018 рр., тис. грн.

Обсяг майна скоротився здебільшого за рахунок збільшення запасів на 36,59% (це означає, що підприємство нагромаджує найменш ліквідні активи і не перетворює їх на гроші).

У структурі пасиву відбулось зменшення поточних зобов'язань і забезпечень (на 13,05% впродовж 2017-2018рр.) за рахунок зменшення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги (на 85,19%), за розрахунками з учасниками (на 11,59%) та, одночасно з цим, збільшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом (на 80,13%). Як бачимо, заборгованість постачальникам за одержані від них товарно-матеріальні цінності та заборгованість з авансів покупців у рахунок майбутніх відвантажень підприємство має на меті зменшувати, проте нагромаджується заборгованість перед бюджетом за податковими платежами, що є свідченням низької соціальної відповідальності останнього.

Позиції щодо довгострокових та короткострокових кредитів банків у ПП «Оля» відсутні, що вказує на проведення господарської діяльності без залучення банківських коштів.

Отже, з агрегованого аналітичного балансу можна побачити, що ПП «Оля» власним капіталом повністю покриває позиковий, що має позитивне

значення в діяльності підприємства (за 2016-2018рр. ПП «Оля» залишається незалежним перед зовнішніми джерелами отримання грошових коштів).

Для оцінки стану та ефективності використання майна підприємства, визначимо відповідні показники, мова про які йшла в розділі I (дод. Л), результати розрахунків наведені в таблиці 2.1.

Табл. 2.1

Показники оцінки майнового стану та ефективності використання майна ПП «Оля» за 2016-2018 рр.

Назва показника	2016р.	2017р.	2018р.	Абсолютний приріст	
				2017/2016	2018/2017
1. Коефіцієнт придатності основних засобів (Кпр)	0,147	0,111	0,037	-0,036	-0,074
2. Коефіцієнт зносу основних засобів (Кз)	0,882	0,889	0,963	0,007	0,074
3. Коефіцієнт оновлення основних засобів (Кон.)	-	-	-	-	-
4. Коефіцієнт вибуття основних засобів (Квиб.)	0,206	-	-	-	-
5. Коефіцієнт мобільності (Км)	0,9974	0,9996	0,9998	0,0022	0,0002
6. Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів (Ке)	390,86	3066,67	9755	2675,81	6688,33
7. Фондомісткість (Фм)	0,0002	0,0002	0,00007	-	-0,00013
8. Фондовіддача (Фв)	5826	4017,25	14655,5	-1808,75	10638,25
9. Фондоозброєність (Фозбр)	1,67	1	0,33	-0,67	-0,67
10. Рентабельність активів, %	10,3	7,7	11,5	-2,6	3,8
11. Рентабельність необоротних активів, %	4425,6	5488	54500	1062,4	49012
12. Рентабельність оборотних активів, %	10,3	7,7	11,5	-2,6	3,8

Як бачимо з табл. 2.1, ПП «Оля» приділяє досить мало уваги своїм основним засобам – коефіцієнт придатності основних засобів суттєво знизився, оновлення їх за досліджуваний період не відбувалось. Коефіцієнт зносу основних засобів за 2016-2018 рр. зріс на 0,08 на це вплинуло збільшення суми

зносу. Збільшення даного показника має негативний характер для майнового стану підприємства. Коефіцієнт придатності, відповідно, зменшився на 0,08. Це є негативним фактором, оскільки відбувається зменшення основних засобів шляхом списання основних засобів та відсутності їх оновлення. Така тенденція також може мати негативний вплив на ефективність та продуктивність виробничої діяльності ПП «Оля».

Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів зростає, що вказує на підвищення ліквідності балансу і є позитивним моментом розвитку підприємства. Збільшення коефіцієнта фондівдачі є позитивним моментом в діяльності підприємства, а от зниження фондоозброєності вказує на зменшення технічного оснащення працівників. Разом з тим зростають і показники рентабельності на кінець 2018р., що свідчить про збільшення ефективності господарської та фінансової діяльності підприємства.

У короткостроковій перспективі критерієм оцінки фінансового стану підприємства виступає його ліквідність і платоспроможність. Термін «ліквідний» передбачає безперешкодне перетворення майна в кошти платежу. Чим менше час, необхідний для перетворення окремого виду активів, тим вища його ліквідність. Таким чином, ліквідність підприємства - це його здатність перетворити свої активи в кошти платежу для погашення короткострокових зобов'язань.

Термін «ліквідність» позначає швидкість, з якою актив може бути конвертований в гроші без відчутної втрати вартості. Деякі активи, наприклад, дебіторська заборгованість, зазвичай, може бути легко конвертована в гроші при незначному дисконті. Інші активи, наприклад, будівлі, можуть бути переведені в грошову форму тільки за умови значних знижок. Тому вважається, що дебіторська заборгованість є більш ліквідним активом, ніж будівля [24].

Наступним кроком в проведенні аналізу фінансово-майнового стану ПП «Оля» є аналіз ліквідності балансу, для якого необхідно: статті активу згрупувати за ступенем їх ліквідності і розташувати в порядку зменшення

ліквідності, а статті пасиву згрупувати по строкам їх погашення і розташувати в порядку збільшення цих строків (рис. 1.2).

Згрупований баланс для оцінки ліквідності ПП «Оля» представлений у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Укрупнені статі балансу ПП «Оля» за 2017-2018рр.

Актив	2017	2018	Відхил.	Пасив	2017	2018	Відхил.	Платіжний надлишок (+) або нестача (-)	
								2017	2018
1	2	3	4	5	6	7	8	9=2-6	10=3-7
A_1	245	421	176	Π_1	4113	3576	-537	-3868	-3092
A_2	6826	6426	-400	Π_2	1	1	0	6825	6425
A_3	2129	2908	779	Π_3	-	-	-	2129	2908
A_4	3	1	-2	Π_4	5088	6179	1091	5085	6178
Баланс	9203	9756	553	Баланс	9203	9756	553	-	-

Аналізуючи дані табл. 2.2 можна зробити висновок, що найбільш ліквідні активи за проаналізований період зросли на 176 тис. грн.. Це відбулось за рахунок збільшення суми грошових коштів та еквівалентів тобто грошей, які можна використовувати для поточних розрахунків. Швидколіквідні активи за проаналізований період, навпаки, зменшились на 400 тис. грн.. На це вплинуло зменшення обсягів дебіторської заборгованості. Середньоліквідні активи за проаналізований період збільшилися на 779 тис. грн. за рахунок збільшення запасів. Дані активи реалізуються швидко оскільки попит на дану продукцію на ринку зростає (кожному покупцеві потрібна упаковка продукції). Зменшилися неліквідні активи, що важко реалізуються на 2 тис. грн., що обумовлено зменшенням необоротних активів.

Розглянемо іншу складову балансу - пасиви. Термінові зобов'язання зменшилися за проаналізований період на 537 тис. грн. На дане зменшення вплинуло зменшення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та за розрахунками з учасниками. Поточні пасиви за проаналізований період залишились без змін, а от довгострокові пасиви взагалі відсутні, що

свідчить про те, що ПП «Оля» не планує свою діяльність в довгостроковій перспективі і користується короткостроковими зобов'язаннями. Постійні пасиви за проаналізований період зросли на 1091 тис. грн., що відбулось за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку. Проте, на нашу думку, це не є позитивною тенденцією, адже ПП «Оля» не вкладає кошти в розвиток підприємства, не розвиває новітні технології та не освоює ринок нових продуктів. Загалом баланс підприємства за даний період зріс на 553 тис.грн.

Проаналізуємо співвідношення активів та пасивів за їх складовими(див. формулу 1.1). Оскільки перше значення не виконується, підприємство не має необхідного розміру готових засобів платежу для розрахунку за терміновими зобов'язаннями, різниця склала катастрофічні 3092 тис. грн.. Друга умова виконується і платіжний надлишок складає 6425 тис. грн., що може частково покривати недостачу готових засобів платежу та забезпечувати платоспроможність підприємства в недалекому майбутньому. Третя умова також виконується, платіжний надлишок склав 2908 тис. грн.. Четверта умова виконується, платіжний надлишок склав 6178 тис. грн.. Отже, можна побачити, що баланс ПП «Оля» за аналізований період не є абсолютно ліквідним, проте підприємство може бути платоспроможним.

Проведемо більш детальний аналіз платоспроможності за допомогою фінансових коефіцієнтів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники ліквідності ПП «Оля» за 2016-2018 рр.

Показник	2016	2017	2018	Норматив
1.Коефіцієнт загальної (поточної) ліквідності	2,04	2,24	2,73	1,5 – 2,0
2.Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,48	1,72	1,91	0,7 – 0,8
3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1	0,06	0,12	0,15 – 0,2

Як бачимо з табл.2.2, лише коефіцієнт абсолютної ліквідності знаходиться в межах нормативу. Це свідчить про те, що ПП «Оля» здійснює неефективне управління поточними активами: існує ймовірність несвоєчасного погашення поточних зобов'язань.

Рис. 2.2. Динаміка коефіцієнтів ліквідності ПП «Оля» у 2016–2018 рр.

Слід особливо відзначити, що для всіх без винятку коефіцієнтів ліквідності, крім порівняння з рекомендованими контрольними інтервалами, величезне значення має порівняння з середньогалузовими показниками (в статистиці і особливо в динаміці). Порівняння із середньогалузовими значеннями має набагато більшу прогностичну цінність, ніж порівняння з контрольними інтервалами. При цьому підприємство, яке має менш сприятливі значення коефіцієнтів, але показує сприятливу динаміку, має бути визнано більш перспективним, ніж те, яке має більш сприятливі значення коефіцієнтів, але при цьому показує несприятливу динаміку.

Разом з тим, слід мати на увазі, що показники платоспроможності за балансом відбивають моментний стан підприємства. Це пов'язано з тим, що не враховуються величина джерел надходження і витрачання грошових коштів у короткостроковій перспективі, а, отже, не має змоги визначити спроможність підприємства стабільно забезпечувати перевищення платіжних засобів над зобов'язаннями. Для визначення поточної платоспроможності необхідно порівнювати платіжні засоби з платіжними зобов'язаннями за складеним платіжним календарем, що не дозволить пасиву перевищити активи балансу.

Стабільність фінансово-майнового стану підприємства в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його діловою активністю, що залежить

від широти ринків збуту продукції, його ділової репутації, ступеня виконання плану за основними показниками господарської діяльності, рівня ефективності використання ресурсів і стабільності економічного зростання.

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних коефіцієнтів оборотності, розрахунок яких представлений в додатку М.

Період одного обороту оборотних активів - показник ділової активності, який вказує на ефективність управління оборотними активами підприємства. Значення коефіцієнта демонструє період, протягом якого оборотні активи здійснюють один повний оборот. Протягом досліджуваного періоду період обороту оборотних активів коливався, у 2017 році він зріс на 28 днів, а у 2018 році зменшився на 85 днів. Бажаним є зниження показника протягом періоду дослідження. Тенденція вказує на ефективний фінансовий менеджмент в компанії. Причиною зростання періоду обороту в 2017 році було зменшення виручки та зростанням оборотних активів. Коефіцієнт оборотності запасів також зазнав змін, у 2017 зменшився на 0,29 за рахунок підвищення собівартості виробленої продукції, а у 2018 зріс на 1,25 за рахунок зміни товарів. Згідно балансу, незавершеного виробництва та готової продукції підприємство не мало. Періоди дебіторської та кредиторської заборгованості мають стійкі тенденції до зростання у 2017 році та зменшення у 2018 році. За 2018 рік період обороту дебіторської заборгованості зменшився на 74 дні, а кредиторської - на 52 дні. Причиною стали відповідні зменшення розміру дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Період операційного циклу - показує час трансформації запасів компанії в гроші. Таким чином, операційний цикл компанії є часом між покупкою запасів і отриманням грошей за продані товари або надані послуги.

Протягом 2016-2018 рр. операційний цикл ПП «Оля» зменшився з 48 днів до 35 днів, що є позитивною тенденцією для підприємства. Зниження значення

показника може бути досягнуто як за рахунок оптимізації виробничого процесу, так і за рахунок підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю. Зниження середнього періоду погашення дебіторської заборгованості дозволить знизити тривалість операційного процесу.

Умовою та гарантією виживання й розвитку будь-якого підприємства, як бізнес-процесу, є його фінансова стабільність. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно в стані «витримати» несподівані зміни ринкової кон'юнктури, і не опинитися на краю банкрутства. Більш того, чим вище його стабільність, тим більше переваг перед іншими підприємствами того ж сектора економіки в одержанні кредитів і залученні інвестицій. Фінансово стійке підприємство вчасно розраховується за своїми обов'язками з державою, позабюджетними фондами, персоналом, контрагентами.

З метою проведення аналізу фінансової стійкості ПП «Оля» за 2016-2018 рр. зробимо оцінку фінансової стійкості за балансовою моделлю Ковальова. А.Д. Шеремет і Р.С. Сейфулін рекомендують для оцінки фінансової стійкості визначати трикомпонентний показник типу фінансової стійкості (дод. Н) [55, с. 216].

Таким чином, за 2016-2018рр. змінився загальний розмір основних джерел покриття запасів – зріс на 1156 тис. грн. В цей же час змінився і сам розмір запасів, що зі збільшенням власних оборотних коштів не вплинуло на фінансову стійкість фірми.

Позитивними сторонами є збільшення власного капіталу (а отже і свою незалежність від позикових коштів), зменшення короткострокових кредитів та позик і необоротних активів (адже вони є важкореалізованими, тобто найменш ліквідними для підприємства), що в майбутньому позитивно вплине на забезпечення власними обіговими коштами.

Для детальнішої оцінки фінансової стійкості розраховують дані показників, наведені в додатку Д та порівнюють їх у динаміці та з нормативними значеннями (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Відносні показники фінансової стійкості ПП «Оля» за 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Норматив
1.Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,51	0,55	0,63	$\geq 0,5$
2.Коефіцієнт фінансової залежності	1,96	1,81	1,58	≤ 2
3.Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового левериджу)	0,96	0,81	0,58	$\leq 0,5$
4.Коефіцієнт покриття (платоспроможності)	1,04	1,24	1,73	> 1
5.Коефіцієнт самофінансування	0,51	0,55	0,63	> 1
6.Коефіцієнт фінансової стійкості	0,51	0,55	0,63	> 1

Як бачимо з табл. 2.4, більшість показників фінансової стійкості не відповідає нормативним. Коефіцієнт фінансовою автономії зріс на 0,12 і досяг значення в 0,63 це відбулося за рахунок збільшення власного капіталу, а саме збільшення нерозподіленого прибутку. За нормативом цей показник має перевищувати 0,5.

За досліджувані 3 роки коефіцієнт фінансового ризику зменшився на 0,38 і досяг 0,58, що свідчить про те, що більша половина активів фінансується за рахунок позикових коштів, проте ПП «Оля» намагається зменшити залежність від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнти фінансової стійкості та самофінансування мають бути вищими за 1, проте до нормативу не дотягують. Все це говорить про недостатній рівень фінансової стійкості.

В цілому за 2016-2018рр. фінансова стійкість підприємства підвищилась, ПП «Оля» планує скорочувати обсяги позикових коштів. Проте на підприємстві відсутній резервний капітал, що є поганою ознакою, адже для покриття непередбачених витрат і збитків у підприємства нема відведених коштів.

В подальшому доцільно було б проаналізувати фінансову стійкість підприємства з погляду структури джерел фінансування (табл.2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка показників ефективності господарської діяльності

ПП «Оля» за 2016-2018 рр., %

№ п/п	Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст		
					2017/ 2016	2018/ 2017	2018/ 2016
1.	Рентабельність діяльності, %	4,9	4,3	3,7	-0,7	-0,6	-1,2
2.	Рентабельність операційної діяльності, %	269,3	238,7	304,8	-30,6	66,1	35,5
3.	Витратовіддача	2025,3	2342,4	2689,1	317,2	346,7	663,8
4.	Рентабельність власного капіталу, %	19,6	13,5	17,6	-6,1	4,2	-2,0

Як бачимо з табл. 2.5, у 2018 році на 1 грн операційних витрат припадало майже 305 грн прибутку (даний показник збільшився на 35,5% з початку 2016р.). Рентабельність діяльності зменшилась з 4,9% у 2016 році до 3,7% у 2018 році, а це означає, що на 1 грн витрат у 2018 році припадало майже 4 грн прибутку проти 5 грн у 2016 році. Також негативним явищем для підприємства є збільшення витратовіддачі.

Для більш детального аналізу показників рентабельності, слід виконати порівняння з середньогалузевим значенням (рис. 2.3).

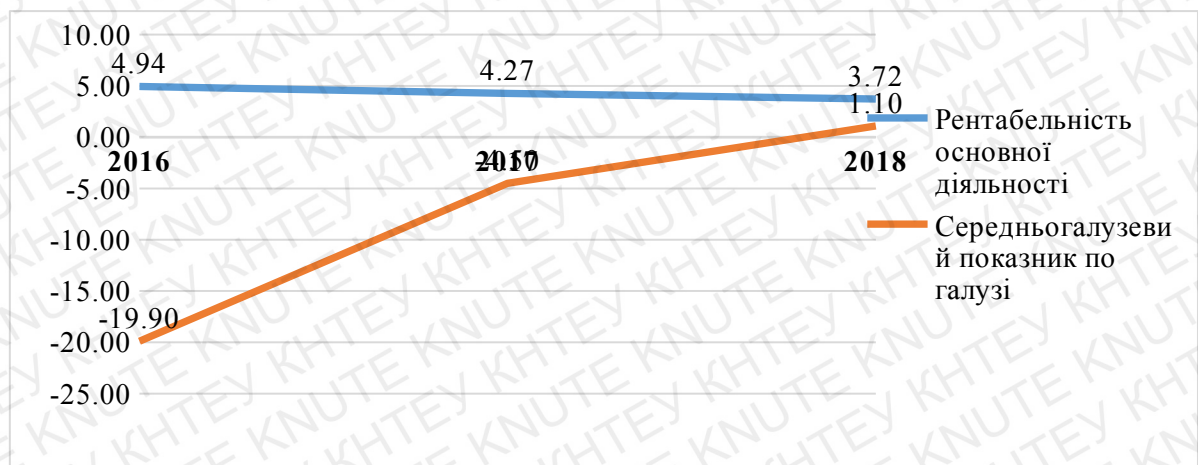

Рис. 2.3. Порівняння рівня рентабельності ПП «Оля» та середньогалузевих значень показника за 2016-2018рр., %

Як бачимо з рис. 2.3, рівень рентабельності в галузі поступово зростає, в той час як рівень рентабельності ПП «Оля» зазнає зниження. В подальшому це може негативно вплинути на діяльність підприємства.

Зазначимо, що не існує єдиних однозначних критеріїв для розглянутих показників. Багато залежить від галузі, ринкової ситуації та репутації підприємства (неплатежів, порушення фінансової дисципліни). Загальною вимогою з боку кредиторів є обережність стосовно збільшення частки позикового капіталу підприємств; вони віддають перевагу тим, у кого велика частка власного капіталу. Власники підприємства, навпаки, схильні підвищувати частку позикових коштів, але в межах припустимого ризику, щоб не втратити фінансової стійкості.

2.2. Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства

Для прогнозування банкрутства у світовій практиці використовується система моделей, розроблених західними спеціалістами, зокрема модель У. Бівера про яку ми вже згадували в теоретичній частині (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Інтегральна оцінка фінансового стану ПП «Оля» за 2016–2018 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст	
				2017/2016	2018/2017
Коефіцієнт Бівера	0,204	0,166	0,304	-0,038	0,138
Рентабельність активів, %	10,3	7,7	11,5	-2,6	3,8
Фінансовий леверидж	0,489	0,447	0,367	-0,042	-0,08
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	0,51	0,55	0,63	0,04	0,08
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	2,038	2,236	2,727	0,198	0,491
Тип фінансового стану	стійкий	стійкий	стійкий	-	-

З табл. 2.6 можемо зробити висновок, що ПП «Оля» впродовж 2016-2018рр. мало стійкий фінансовий стан.

Значення коефіцієнту Бівера на кінець 2018 року зростає, що є позитивною ознакою для підприємства, адже зростання коефіцієнту символізує і зростання прибутку та зменшення позикових коштів.

Звертаючи увагу на коефіцієнт маневрування можна визначити хронічну послідовність до збільшення показника, що вказує на збільшення власного оборотного капіталу.

В рамках даного дослідження для перевірки достовірності попередніх висновків щодо фінансового стану, здійснимо оцінку ймовірності банкрутства за Z-моделлю на основі п'яти факторів Едварда Альтмана (табл.2.7).

Таблиця 2.7

Прогнозування ймовірності банкрутства ПП «Оля» за п'яти факторною моделлю Альтмана Е.

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст
X_1	0,51	0,55	0,63	0,08
X_2	0,45	0,50	0,58	0,08
X_3	0,12	0,09	0,14	0,05
X_4	1,04	1,24	1,73	0,49
X_5	2,03	1,75	3,00	1,26
Z - показник	4,29	4,15	6,06	1,91
Ймовірність банкрутства	Дуже низька			

Далі розрахуємо тренд показників за моделлю О.О. Терещенка(див. формулу 1.3) та згрупуємо їх у табл. 2.8.

Як бачимо з моделі О. Терещенка, одержані значення показника Z вказують на порушення фінансової рівноваги впродовж 2016-2017 рр. та набуття ПП «Оля» фінансової стійкості у 2018 році.

Таблиця 2.8

Розрахунок показників за моделлю О. О. Терещенка

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст
X_1	0,205	0,167	0,305	0,138
X_2	2,043	2,237	2,727	0,49
X_3	0,1	0,075	0,112	0,037
X_4	0,049	0,043	0,037	-0,006
X_5	0,135	0,132	0,099	-0,033
X_6	2,027	1,746	3,004	1,258
Z - показник	1,96	1,6087	2,3108	0,7021
Ймовірність банкрутства	$1 < Z < 2$	$1 < Z < 2$	$Z > 2$	

Для підтвердження вже проведених розрахунків з врахуванням специфіки досліджуваного підприємства, проведемо інтегральну оцінку фінансово стану згідно наказу Міністерства Фінансів № 616(табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Розрахунок інтегрального показника фінансового стану бенефіціара

Фінансовий коефіцієнт	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1. $МК_1$ – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	2,04	2,24	2,73
2. $МК_2$ – проміжний коефіцієнт покриття	1,48	1,72	1,91
3. $МК_3$ – коефіцієнт фінансової незалежності	0,51	0,55	0,63
4. $МК_4$ – коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	200,09	1696,00	6179,00
5. $МК_5$ – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,95	3,86	7,62
6. $МК_6$ – коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (EBIT)	0,08	0,07	0,06
7. $МК_7$ – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	0,08	0,07	0,06
8. $МК_8$ – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	0,10	0,08	0,11
9. $МК_9$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,11	0,08	0,12
Z-показник	1,71	7,73	25,89
Тип фінансового стану	Клас 1		

Згідно з отриманими показниками (табл. 2.9) якість фінансового стану ПП «Оля» відноситься до класу 1. Згідно Наказу клас 1 інтерпретується як високий рівень спроможності виконувати зобов'язання та найменша ймовірність дефолту. Протягом досліджуваного період інтегральний показник перебував в межах класу 1, що вказує на достатньо високий рівень ефективності управління фінансово-майновим станом підприємства.

Отже, з наведених вище аналізів ймовірності банкрутства ПП «Оля» можна зробити висновок, що підприємству в найближчі пару років не загрожує банкрутство. Фінансове планування ПП «Оля» здійснюється на поточному рівні, не вдаючись до довгострокових перспектив про що свідчить відсутність довгострокових зобов'язань. Для підприємств роздрібної торгівлі папером, картоном та виробів з них досить тяжко робити прогнози на довгострокову перспективу та враховувати зовнішні ризики, тому дешевше обходиться залучення позикових коштів аніж збільшення власного капіталу та побудова довгострокового планування.

2.3. Дослідження факторів, що вплинули на фінансово-майновий стан підприємства

На першому етапі дослідження факторів впливу на фінансово-майновий стан проаналізуємо обсяг майна та капіталу підприємства, а саме їх співвідношення на підприємстві (табл. 2.10 та 2.11).

Розрахунки показали, що в 2018 році в порівнянні з 2016 роком вартість необоротних активів зменшились на 21 тис. грн., за рахунок зносу основних засобів (зменшились на 4 тис. грн.) та погашення незавершених капітальних інвестицій. Вартість оборотних активів значно зросла за 2016-2018 рр. (на 1156 тис. грн.), відбулося збільшення запасів на 779 тис. грн. за 2017-2018 рр., коли обсяг дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги у

2017-2018 рр. зменшився на 397 тис. грн. Всі ці зміни негативно впливають на ділову активність підприємства.

Таблиця 2.10

Динаміка обсягів активів ПП «Оля» у 2016–2018 рр., тис. грн.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст	
				2017/2016	2018/2017
<i>Необоротні активи, у т.ч.:</i>	22	3	1	-19	-2
– незавершені капітальні інвестиції	17	0	0	-17	0
- основні засоби	5	3	1	-2	-2
<i>Оборотні активи, у т.ч.:</i>	8599	9200	9755	601	555
Запаси	2360	2129	2908	-231	779
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5628	6813	6416	1185	-397
у т.ч. з бюджетом	2	8	5	6	-3
Інша поточна дебіторська заборгованість	184	5	5	-179	0
Гроші та їх еквіваленти	425	245	421	-180	176
Усього майна:	8621	9203	9756	582	553

Загальна сума майна підприємства за 2016-2018рр. зросла на 1135 тис. грн.

Підприємству потрібно мати гнучку структуру фінансових та майнових ресурсів і, при необхідності, мати можливість залучати позикові кошти, тобто бути кредитоспроможним. Суттєвий вплив на фінансово-майновий стан ПП «Оля» має структура капіталу (табл.2.11).

Розрахунки показали, що у 2018 році в порівнянні з 2016 роком загальна сума власного капіталу збільшилася на 1777 тис. грн. за рахунок нерозподіленого прибутку. Поточні зобов'язання впродовж 2016-2018рр. зменшилися на 642 тис. грн., за рахунок зменшення кредиторської заборгованості за розрахунками з учасниками на 749 тис. грн. Загалом власний капітал підприємства зростає, що дає змогу підприємству зменшувати свою залежність від залучених коштів. У цьому випадку виникає ситуація, коли позиковий капітал є меншим за власні джерела коштів підприємства і, як наслідок, зменшується ризик ймовірності банкрутства.

Таблиця 2.11

Динаміка обсягу капіталу ПП «Оля» за 2016–2018 рр., тис. грн.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст	
				2017/2016	2018/2017
<i>Власний капітал</i>	<i>4402</i>	<i>5088</i>	<i>6179</i>	<i>686</i>	<i>1091</i>
–зареєстрований капітал	500	500	500	0	0
-нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3902	4588	5679	686	1091
<i>Довгострокові зобов'язання</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>забезпечення</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Поточні зобов'язання</i>	<i>4219</i>	<i>4114</i>	<i>3577</i>	<i>-105</i>	<i>-537</i>
-поточна кредиторська заборгованість:					
- за товари, роботи, послуги;	42	270	40	288	-230
-розрахунки з бюджетом;	163	151	272	-12	121
-за розрахунками з учасниками	4013	3692	3264	-321	-428
Інші поточні зобов'язання	1	1	1	0	0
Усього капіталу:	8621	9203	9756	582	553

Для забезпечення належного рівня діяльності підприємства воно має бути забезпечене в достатніх обсягах майном та капіталом. Щодо обсягів майна, то було зазначено зниження суми основних засобів, їх суцільний знос майже у 80 відсотків та відсутність їх оновлення, що свідчить про відсутність передових технологій на виробництві, що, в свою чергу, знижує продуктивність операційної діяльності.

Стабільний фінансово-майновий стан може бути забезпечений лише за умови стабільної реалізації продукції й одержання виручки, достатньої за обсягом, щоб виконати свої зобов'язання перед бюджетом, розрахуватися з постачальниками, кредиторами, працівниками тощо. Динаміку основних показників фінансово-господарської діяльності ПП «Оля» за 2016-2018 рр. представимо в табл. 2.12.

Чистий дохід від реалізації продукції за останній рік суттєво зріс на 82,41%, собівартість, в свою чергу, зростає швидшими темпами, а саме на

84,27%, що є негативною тенденцією адже перевищує відсоток зростання доходу.

Таблиця 2.12

**Динаміка основних показників фінансово-господарської діяльності
ПП «Оля» за 2016-2018рр., тис. грн.**

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Темп зростання, %	
				2017/2016	2018/2017
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	17478	16069	29311	-8,06	82,41
Собівартість	16119	14948	27544	-7,26	84,27
Валовий прибуток	1359	1121	1767	-17,51	57,63
Інші операційні доходи	74	61	10	-17,57	-83,61
Адміністративні витрати	284	320	429	12,68	34,06
Витрати на збут	1	0	2	-100	0
Інші операційні витрати	103	29	8	-71,84	-72,41
Фінансовий результат від операційної діяльності	1045	833	1338	-20,29	60,62
Інші фінансові доходи	8	4	3	-50	-25
Фінансовий результат до оподаткування	1053	837	1329	-20,51	58,78
Витрати з податку на прибуток	190	151	239	-20,53	58,28
Чистий прибуток	863	686	1090	-20,51	58,89

Валовий прибуток за 2016-2018 рр. зріс на 30%. Інші операційні та фінансові доходи підприємства зменшилися, що пояснюється появою фінансових витрат у 2018 році в обсязі 12 тис. грн..

Що стосується витрат, то суттєво зменшився обсяг інших операційних витрат на 95 тис. грн. (майже на 92%). Проте, негативною тенденцією є збільшення адміністративних витрат у два рази (на 145 тис. грн. або 52%) за 2016-2018рр.

Обсяг валового прибутку ПП «Оля» коливався протягом досліджуваного періоду. У 2017 році валовий прибуток зменшився на 238 тис. грн., а у 2018 році збільшився на 646 тис. грн. Причинами такого збільшення стало зростання обсягів реалізованої продукції. Фінансовий результат від операційної діяльності протягом усіх трьох досліджуваних років набував додатного значення, а отже,

ПП «Оля» було в змозі в повному обсязі виконувати свої зобов'язання. Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування у 2018 році досяг 1329 тис. грн. Це відбулося завдяки оптимізації операційної діяльності (хоч і не достатньої).

Стійкий фінансово-майновий стан потребує стабільного перевищення прибутків над витратами, забезпечує вільне маневрування коштами підприємства і шляхом ефективного їх використання сприяє безперебійному процесу виробництва і реалізації продукції. Елементи операційних витрат ПП «Оля», характерних для галузі, спостерігають стійке перевищення витрат на оплату праці над іншими статтями, особливо за останній рік (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Динаміка обсягів операційних витрат ПП «Оля» у 2016–2018 рр., тис.грн.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст	
				2017/ 2016	2018/ 2017
Матеріальні затрати	-	2	-	2	-2
Витрати на оплату праці	165	194	247	29	53
Відрахування на соціальні заходи	36	43	54	7	11
Амортизація	1	2	2	1	0
Інші операційні витрати	185	108	135	-77	27
Разом	387	349	438	-38	89
Сума витрат операційної діяльності на 1 грн. реалізованої продукції	0,022	0,022	0,015	0	-0,007

Як бачимо, у 2018 році сума витрат операційної діяльності на 1 грн. реалізованої продукції зменшилась порівняно з базовим на 0,007 грн.. Причиною стало збільшення чистого доходу на 13242 грн. та збільшення операційних витрат на 89 тис. грн. Зростання витрат на оплату праці на 53 тис. грн. свідчить про матеріальну мотивацію працівників або індексацію заробітних плат. Разом з тим збільшилися відрахування на соціальні заходи на 11 тис. грн., інші операційні витрати на 27 тис. грн. Залишилися без змін лише витрати на амортизацію – 2 тис. грн. Якщо переглянути статті операційних витрат, то всі вони зазнали збільшення.

Таке збільшення показника є негативним і означає, що підприємство збільшує свої затрати на реалізацію продукції і, відповідно, зменшує свої прибутки.

В наступній таблиці 2.14 представлено структуру операційних витрат підприємства.

Таблиця 2.14

Структура операційних витрат ПП «Оля» у 2016–2018 рр., %

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютний приріст	
				2017 р.	2018 р.
Матеріальні затрати	0,00	0,57	0,00	0,57	-0,57
Витрати на оплату праці	42,64	55,59	56,39	12,95	0,81
Відрахування на соціальні заходи	9,30	12,32	12,33	3,02	0,01
Амортизація	0,26	0,57	0,46	0,31	-0,12
Інші операційні витрати	47,80	30,95	30,82	-16,86	-0,12
Разом	100	100	100	×	×

Представлені в табл. 2.14 дані свідчать, що основними статтями витрат ПП «Оля» є витрати на оплату праці та інші операційні витрати. Питома вага витрат на оплату праці має тенденцію до збільшення протягом 2016-2018рр. (+13,76%). Разом з тим, питома вага інших операційних витрат зменшується протягом досліджуваного періоду (-16,98%).

Таким чином, фінансово-майновий стан підприємства є комплексним поняттям, що залежить від численних і різноманітних факторів. Якщо якийсь із них випадає з аналізу фінансової стану, то оцінка впливу інших, прийнятих у розрахунок факторів, а також загальні висновки ризикують виявитися спотвореними і не спроможними забезпечити стабільність фінансово-майнового стану.

Значний вплив на фінансово-майновий стан підприємства справляють кошти, що додатково мобілізуються на ринку позичкових капіталів. Зрозуміло, що чим більше коштів може залучити підприємство, тим значніші його фінансові можливості. Водночас зростає і фінансовий ризик нездатності

підприємства своєчасно і в повному обсязі розплатитися зі своїми кредиторами. Проте ПП «Оля» не дуже залежне від позикових ресурсів та може в повному обсязі розрахуватися зі своїми кредиторами, що безпосередньо впливає на фінансово-майновий стан.

Фінансово-майнове управління є необхідним для фінансового забезпечення розширення кругообігу виробничих фондів, досягнення високої рентабельності виробничо-господарської діяльності, створення умов, які забезпечили б платоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

Доцільно провести певні заходи для покращення управління фінансово-майновим станом ПП «Оля» адже досить багато поставлено на карту як для працівників, так і для керівництва.

Перш за все, потрібно досить ретельно дослідити зовнішні чинники котрі впливають на діяльність підприємства:

- відстежити позитивні та негативні явища кон'юнктури галузі оптової торгівлі (зробити акцент на торгівлі папером, картоном та виробів з них), а також переробної промисловості та ринків збуту;
- проаналізувати фінансовий та валютний ринок;
- оцінити та спрогнозувати рівень інфляції в країні;
- дослідити конкуренцію;
- проаналізувати платіжну спроможність потенційних замовників та споживачів.

По-друге, потрібно провести аналіз ендогенних факторів (що залежать від самого підприємства), а саме,

- проаналізувати обсяги надання товарів та послуг підприємством;
- відстежувати цінову політику;
- підрахувати кількість виготовлених товарів й наданих послуг та витрати на їх виготовлення й надання;
- правильно та чесно відображати всі витрати та надходження для виявлення грошових коштів котрі можна додатково задіяти у фінансовому

плані, наприклад для розширення асортименту продукції або закупівлі сировини, а в подальшому для максимізації прибутку на підприємстві;

- потрібно переглянути працю маркетингової служби;
- виявити недоліки у сфері виготовлення продукції та каналів її збуту адже від них, в певній мірі, залежить прибутковість торгівлі та якість виготовленої продукції, а отже і кількість клієнтської бази та отримання прибутку;
- потрібно більш ретельно відстежувати доходи від реалізації продукції, адже складання оптимальних оптових «маршрутів» та їх обслуговування з високою конкуренцією (зростають приватні та незаконні торгівлі) - процес досить складний та непередбачуваний, тому підприємство змушене працювати за короткостроковими контрактами і мають місце незначні суми дебіторської заборгованості.

Всі ці параметри доцільно досить ретельно аналізувати та прораховувати в управлінні на ПП «Оля», саме тому в результаті фінансово-майнового аналізу за 2016-2018 рр. було виявлено, що стан на підприємстві відповідає нормальному, запаси та витрати забезпечуються джерелами їх формування. Тож, фінансово-майнове управління відіграє значну роль в такій ситуації, адже управляючи показниками фінансово-майнового стану видно чи вистачає фірмі власних коштів чи потрібно взяти позичку чи збільшити об'єм виконаних робіт та наданих послуг та зменшити витрати на обслуговування торгівлі та інше.

РОЗДІЛ III

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-МАЙНОВИМ СТАНОМ ПП «ОЛЯ»

Сучасні умови господарювання підприємства вимагають формування нових механізмів управління, здатних забезпечити не тільки достатній рівень стійкості фінансово-майнового стану, який є запорукою конкурентоспроможного функціонування, а й стабілізацію економічних процесів та закріплення тенденцій економічного зростання економіки.

До значних економічних втрат та прорахунків призводить посилення конкурентної боротьби та розвиток ринкової економіки, недооцінка управління діяльності підприємств.

У сучасних умовах господарювання кожне підприємство керується принципами самоокупності та самофінансування, проте це не завжди є можливим. Обґрунтованість управлінських рішень щодо підвищення ефективності управління та використання фінансово-майнових ресурсів стає все більш актуальною проблемою.

Основні етапи, пов'язані з організацією системи управління на підприємствах, представлено на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Етапи організації системи управління підприємства*

*Джерело: сформовано автором

Вихідними умовами здійснення фінансово-майнового управління є конкретні стратегічні цілі та завдання підприємства на запланований період; результати проведення моніторингу господарсько-фінансової діяльності підприємства, його можливостей та проблем; вивчення зовнішнього оточення фірми (держава, конкуренти, ринки факторів виробництва) та прогнозування його можливих змін. Результатом узагальнення цієї інформації є план діяльності підприємства на майбутній період.

Ефективне управління фінансами та майном підприємства забезпечується за умови планування всіх фінансових та майнових потоків, процесів і відносин на підприємстві. Планування тільки тоді дає позитивні результати, коли ґрунтується на знаннях про об'єктивні закономірності суспільного розвитку, тенденції руху фінансово-майнових ресурсів, вивченні вихідної бази, результативності раніше проведених заходів та фінансово-господарських операцій.

Для покращення управління фінансово-майновим станом досліджуваного є доцільними, на нашу думку, наступні заходи:

- визначення обсягу та джерел фінансово-майнових ресурсів, їх розподіл між сферою підготовки до виготовлення продукції та сферою надання торгівельних послуг;
- максимально мобілізувати внутрішні фінансові ресурси підприємства та зменшити витрати;
- стимулювати підвищення ділової активності і підвищувати ефективності наданих послуг;
- поліпшувати якість та конкурентоспроможність товарів;
- пов'язувати головні параметри фінансових планів з іншими показниками плану економічного і соціального розвитку, забезпечувати збалансованість видів ресурсів, стійкий фінансово-майновий стан підприємства;

- забезпечення виконання всіх стадій фінансового контролю за ефективним використанням матеріальних і фінансово-майнових ресурсів на всіх рівнях господарювання.

Не найгіршими варіантами при вирішенні проблем покращення управління фінансово-майновим станом є:

- покращення кваліфікації працівників, що займаються збором інформації та складенням управлінських планів, шляхом певних курсів і тренінгів, які проводять успішні фінансові установи, з приводу цих питань;
- порівняння власної діяльності з успішно розвинутими підприємствами в галузі;
- динамічність структури управління, що означає здатність його змінюватись під впливом різних економічних явищ тощо.

Процес управління є формуванням майбутніх цілей підприємства та визначення способів їх досягнення має максимально передбачати всебічне вивчення дійсності, тенденцій, закономірностей розвитку об'єкта управління та його середовища.

Заходи для покращення системи управління фінансово-майновим станом ПП «Оля» та очікуваний ефект відображені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Заходи для покращення системи управління фінансово-майновим станом
ПП «Оля»**

Заходи 1	Очікуваний ефект 2
Підвищення ефективності управління грошовими потоками	У фірми, що планує та управляє своєю діяльністю, виникає менше касових розривів. Як наслідок, відсутня необхідність залучати термінові незаплановані кредити.
Підвищення ефективності управління витратами та собівартістю	Істотні відхилення планових витрат від фактичних викликають проблеми дисбалансу.
Підвищення ефективності управління діяльністю	Підприємство може заздалегідь передбачити, яка діяльність принесе найбільший прибуток та направляти ресурси на найбільш важливі напрямки.

Продовження табл.3.1

1	2
	Фірмі краще займатись основною діяльністю і в цьому напрямі будувати свій бізнес, що принесе очікуваний прибуток. Можна частково займатись роздрібною торгівлею, що принесе незначний дохід.
Підвищення ефективності управління потоками запасів	Відсутність управління в закупках сировини призводить до зростання запасів та заморожування в них фінансових ресурсів.
Підвищення ефективності управління потоками фінансових ресурсів	Заморожування фінансових ресурсів в реалізації продукції веде до втрат, пов'язаних із залученням зайвих кредитів.
Підвищення ефективності управління взаємовідносинами із клієнтами	Дебіторська заборгованість, по суті, являє собою безоплатне кредитування замовників. Відсутність управління заборгованістю призводить до значних втрат.

Усі вище зазначені заходи у таблиці 3.1 мають дати необхідний ефект, що знайде своє відображення в планових показниках фінансово-майнового стану підприємства.

На основі тенденцій розвитку підприємства впродовж досліджуваного періоду було складено лінію тренду ПП «ОЛЯ». Розглянемо оптимістичний план розвитку ПП «Оля» на найближчі роки (рис. 3.2).

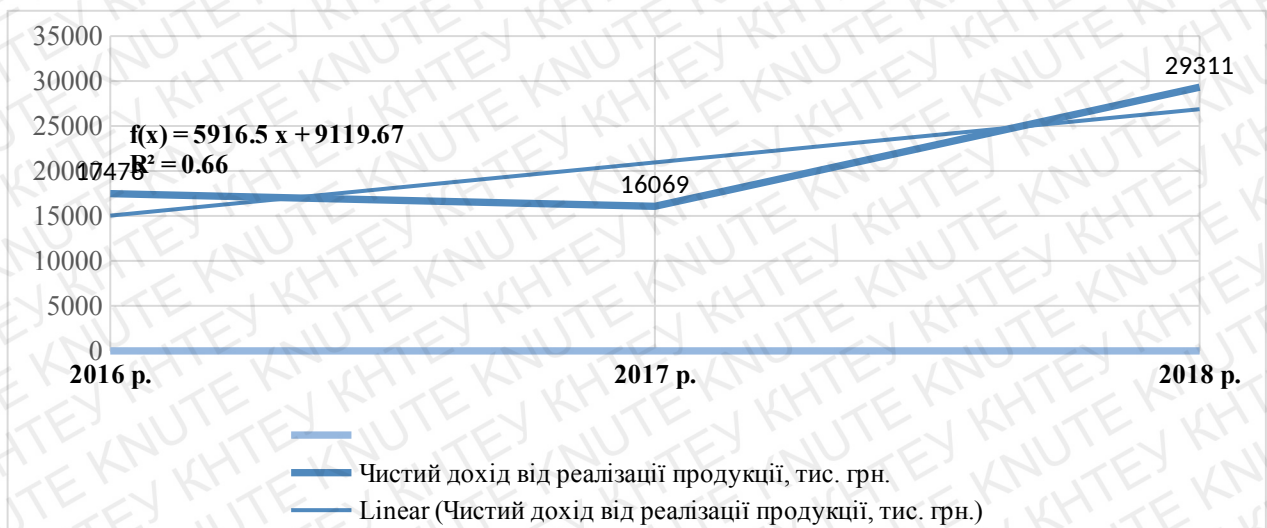

Рис. 3.2. Формування лінії тренду чистого доходу на основі фактичних даних за 2016-2018 рр. ПП «Оля»

За допомогою програми MS Excel – 2010 розрахуємо прогнозні дані чистого доходу від реалізації послуг ПП «Оля» до 2021 року (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Прогнозні обсяги чистого доходу ПП «Оля» на період до 2021 року

З даних на рис. 3.3 ми бачимо, що ПП «Оля» в майбутньому доцільно було б планувати свою діяльність так, щоб зростав чистий дохід. Проте підприємству оптової торгівлі досить складно притримуватись планових показників і враховувати обсяги інфляції та зміни цін на сировину, а отже, в майбутніх роках дані показники є лише плановими й відхилення від них спрогнозувати досить тяжко.

Доцільно було б скласти частковий фінансовий план ПП «Оля» на 2019 рік, щоб побачити, в якому напрямку підприємству потрібно розвиватись і як планувати далі свою діяльність (дод. О).

З врахуванням заходів покращення управління фінансово-майновим станом, що були наведені в таблиці 3.1, підприємство може очікувати збільшення обсягів чистого доходу від реалізації послуг (рис. 3.3).

Отже, відповідно до отриманих розрахунків, в структурі активу балансу зменшились необоротні активи на 127 тис.грн. за рахунок зменшення запасів на 97 тис. грн, дебіторської заборгованості за товари та збільшенню грошових коштів на 99 тис.грн..

Структура пасиву балансу теж зазнала змін – збільшився власний капітал та, в свою чергу, зменшились позикові кошти. Все це позитивно вплинуло на ліквідність підприємства.

Відповідно до фінансового плану ПП «Оля» на 2019 рік (дод. О), розрахуємо планові показники фінансово-майнового стану в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Показники фінансово-майнового стану ПП «Оля» у 2019 році

Найменування показника	Факт 2018	Фінансовий план 2019	Абсолютний приріст
1	2	3	4
Показники рентабельності			
Рентабельність діяльності	26,89	13,55	-13,34
Рентабельність активів	0,11	0,25	0,14
Рентабельність власного капіталу	0,18	0,39	0,21
Рентабельність позикового капіталу	0,3	0,71	0,41
Показники ліквідності			
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,73	2,83	0,1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,91	2	0,09
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,12	0,15	0,03
Показники фінансової стійкості			
Коефіцієнт фінансової автономії	0,63	0,65	0,02
Коефіцієнт фінансової залежності	1,58	1,54	-0,04
Коефіцієнт фінансового ризику	0,58	0,54	-0,03
Коефіцієнт покриття	1,73	1,84	0,11
Показники ділової активності			
Коефіцієнт оборотності активів (Коб.а.)	3,004	3,4	0,4
Середня тривалість обороту активів, дні	120	106	-14,27
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (Ко.в.к.)	4,744	5,24	0,5
Середня тривалість обороту власного капіталу, днів	76	69	-7,32
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,14	3,6	0,46
Середня тривалість обороту оборотних активів, днів	120	105,71	-14,09
Коефіцієнт оборотності запасів ($K_{0,3}$)	10,08	11,67	1,58
Середня тривалість обороту запасів, днів	36	31	-4,85

Продовження табл. 3.3

1	2	3	4
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Ко.д.з.)	4,56	5,21	0,65
Середня тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	79	69	-9,78
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Ко.к.з.)	7,7	9,63	1,93
Середня тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	44	37	-9,36

Як ми можемо спостерігати, більшість фінансових показників зазнала покращення. Наприклад, показники рентабельності, зокрема рентабельність активів зросла на 0,14 за рахунок збільшення доходів від реалізації. Зросла рентабельність власного капіталу на 0,21 та позикового капіталу на 0,41.

Коефіцієнт автономії збільшився на 0,02 за рахунок збільшення власного капіталу, а коефіцієнт фінансової залежності зменшився на 0,04, що вказує на зменшення залежності ПП «Оля» від зовнішніх джерел позикових коштів.

Стосовно періодів обороту, то всі показники практично зазнали скорочення, що є позитивною тенденцією, адже скорочується період обертання відповідних показників, що впливає на отримання доходу.

Звертаючи уваги на ліквідність можна побачити приріст коефіцієнту загальної ліквідності на 0,10, що вказує на покращення структури ліквідності підприємства, адже збільшується частка ліквідних активів. Відповідно й показники покриття зазнали росту.

Таким чином, можна зробити висновок, що заявлені шляхи покращення фінансового стану підприємства можуть стати дійсно ефективними. Для більш наочного підтвердження розрахуємо інтегральний показник фінансового стану бенефіціара на плановий період.

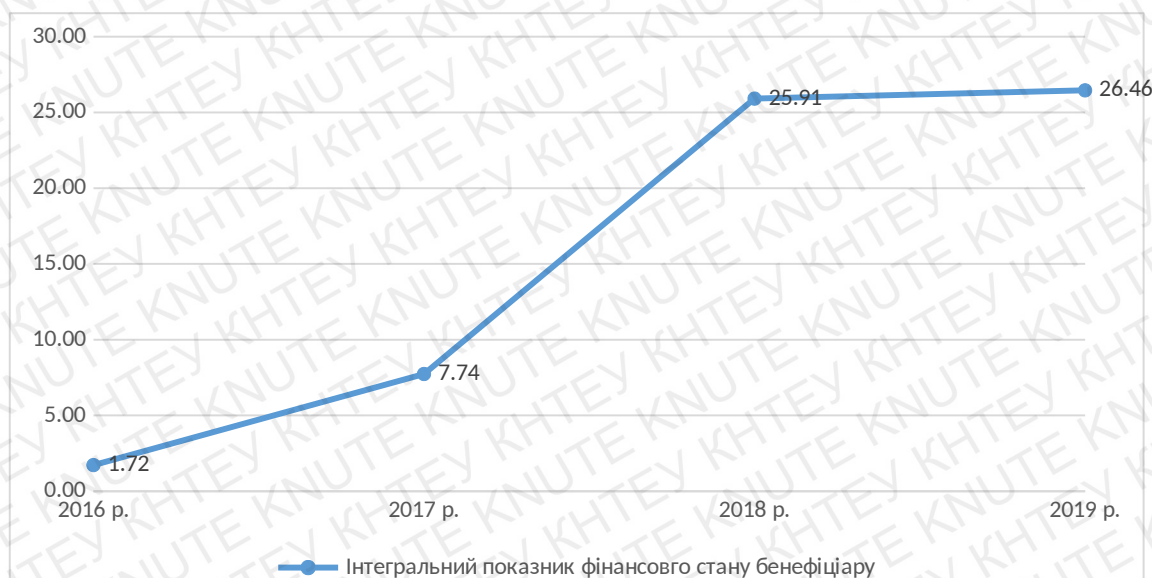
Його розрахунок для минулих періодів вже було зроблено в таблиці табл. 2.9.

Таблиця 3.3

Планові розрахунки інтегрального показника фінансового стану бенефіціара

Фінансовий коефіцієнт	2018 р.	2019 р.
1. $МК_1$ – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	2,73	2,83
2. $МК_2$ – проміжний коефіцієнт покриття	1,91	2,00
3. $МК_3$ – коефіцієнт фінансової незалежності	0,63	0,65
4. $МК_4$ – коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	6179,00	6225,00
5. $МК_5$ – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	7,62	9,63
6. $МК_6$ – коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (ЕВІТ)	0,06	0,09
7. $МК_7$ – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	0,06	0,09
8. $МК_8$ – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	0,11	0,25
9. $МК_9$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,14	3,60
Z-показник	25,90	26,46
Тип фінансового стану	Клас 1	

Відповідно до отриманих результатів бачимо покращення по кожному з фінансових коефіцієнтів, що використовуються для визначення інтегрального показника фінансового стану бенефіціара. Інтегральний показники зріс з 25,9 до 26,46, що відповідає 1 класу за рівнем фінансового стану відповідно до таблиці 1.1 в першому розділі (рис 3.4).

**Рис. 3.3. Динаміка інтегрального показника фінансового стану
бенефіціару**

Проте це не дає чіткої картинки про майбутню діяльність підприємства, адже прогнозувати будь-яку діяльність у сфері переробної промисловості та оптової торгівлі спеціалізованими товарами досить складно. З впевненістю можна сказати лише те, що у підприємств, що займаються упаковкою продукції, ніколи не скоротиться попит на гофровану продукцію (виробництвом й продажом якої й займається ПП «Оля»). Враховуючи різкі стрибки цін на переробнусировину, ПП «Оля» потрібно буде залучати позикові кошти для фінансування своєї діяльності. Іншим виходом з цієї ситуації є збільшення запасів, що є необхідністю забезпечення безперебійного процесу виробництва й збуту продукції в майбутньому та призведе до зменшення ліквідності фірми. Також потрібно враховувати «аналогові» способи упаковки продукції, що можуть витіснити з конкурентного ринку гофровану упаковку, а саме упаковочну плівку, що є дешевшим та більш зручним способом оформлення для транспортування товарів різних підприємств.

З усього вище сказаного можна порадити заходи для покращення управління фінансово-майнового стану ПП «Оля» на майбутні роки:

- доцільно підняти ціни на гофровану продукцію, адже при стрімкому зростанні цін на переробні матеріали фірма працюватиме собі в збиток;
- необхідною умовою для стримання різкого підйому цін на продукцію (а звідси – і до можливої втрати своїх замовників та покупців) є позикові кошти для фінансування діяльності фірми;
- підприємству потрібно створити резервний капітал, щоб хоча б частково фінансувати непередбачувані витрати чи збитки;
- позитивною тенденцією буде оновлення основних засобів.

Таким чином, управляючи своєю діяльністю, ПП «Оля» необхідно обов'язково враховувати інфляційні очікування та вчасно проводити оновлення та ремонт основних засобів аби уникнути неочікуваних збитків. Вказані вище

заходи допоможуть полегшити становище підприємства та позитивно вплинуть на його діяльність.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Для утримання стабільної тенденції розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства в умовах постійного загострення конкурентної боротьби необхідно достовірно оцінювати фінансово-майновий стан підприємства. Фінансово-майновий стан підприємства характеризує забезпеченість власними оборотними коштами, оптимальне співвідношення запасів товарно-матеріальних цінностей з потребами виробництва, а також своєчасне проведення розрахункових операцій і платоспроможність.

Управління фінансово-майновим станом підприємства показує, в яких конкретних напрямках потрібно вести цю роботу.

Нераціональне використання фінансових ресурсів та майна підприємства призводить до низької платоспроможності і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні виробництва й реалізації продукції, невиконання плану прибутку від операційної діяльності, збільшення відсотків за банківський кредит, зростання економічних санкцій за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Одна з найважливіших цілей управління фінансово-майновим станом підприємства – це забезпечення стабільності його діяльності в майбутньому.

Удосліджуваного підприємства загальна вартість майна на кінець 2018 року збільшилась на 6 %. Проте, обсяг необоротних активів скоротився за рахунок збільшення запасів на 36,59% (це означає, що підприємство нагромаджує найменш ліквідні активи і не перетворює їх на гроші).

ПП «ОЛЯ» приділяє досить мало уваги своїм основним засобам – коефіцієнт придатності основних засобів суттєво знизився, оновлення їх за досліджуваний період не відбувалось.

Позитивними сторонами в аналізі ліквідності підприємства є збільшення власного капіталу (а отже і свою незалежність від позикових коштів), зменшення короткострокових кредитів та позик і необоротних активів (адже

вони є важкореалізованими, тобто найменш ліквідними для підприємства), що в майбутньому позитивно вплине на забезпечення власними обіговими коштами.

За досліджувані 3 роки коефіцієнт фінансового ризику зменшився на 0,38 і досяг 0,58, що свідчить про те, що більша половина активів фінансується за рахунок позикових коштів, проте ПП «Оля» намагається зменшити залежність від зовнішніх кредиторів.

В цілому за 2016-2018рр. фінансова стійкість підприємства підвищилась, ПП «Оля» планує скорочувати обсяги позикових коштів. Проте на підприємстві відсутній резервний капітал, що є поганою ознакою, адже для покриття непередбачених витрат і збитків у підприємства нема відведених коштів.

Проведений аналіз ймовірності банкрутства ПП «Оля» показав, що підприємству в найближчі роки банкрутство не загрожує.

Дослідження фінансових результатів діяльності підприємства показав зростання чистого доходу від реалізації продукції за останній рік на 82,41%, собівартість, в свою чергу, зростає швидшими темпами, а саме на 84,27%, що є негативною тенденцією адже перевищує відсоток зростання доходу. Зокрема, у 2017 році валовий прибуток зменшився на 238 тис. грн., а у 2018 році збільшився на 646 тис. грн. Причинами такого збільшення стало зростання обсягів реалізованої продукції. Фінансовий результат від операційної діяльності протягом усіх трьох досліджуваних років набував додатного значення, а отже, ПП «Оля» було в змозі в повному обсязі виконувати свої зобов'язання.

ПП «Оля» має додатній власний оборотний капітал, що говорить про фінансування необоротних активів за рахунок власного капіталу, що не завжди є доцільним.

В даній випускній кваліфікаційній роботі ми проаналізували фінансово-майновий стан ПП «Оля», дослідили фактори, що на нього впливають, вказали шляхи покращення управління фінансово-майновим станом та провели планування діяльності підприємства на майбутній рік.

До шляхів покращення фінансово-майнового стану відносимо:

- підвищення ефективності управління грошовими потоками;
- підвищення ефективності управління витратами та собівартістю;
- підвищення ефективності управління діяльністю;
- підвищення ефективності управління потоками запасів;
- підвищення ефективності управління потоками фінансових ресурсів;
- підвищення ефективності управління взаємовідносинами із клієнтами.

Відповідно до отриманих розрахунків можна однозначно сказати, що шляхи покращення управління фінансово-майновим станом є дієвими. Відповідно до розрахунку показник інтегрального фінансового стану бенефіціару зріс з 25,91 до 26,46, що відповідає першому класу фінансового стану. Також за кожною складовою показників фінансово-майнового стану підприємство бачимо покращення. Зокрема, рентабельність активів зросла з 0,11 до 0,25, також і рентабельність власного капіталу зросла з 0,18 до 0,39. Показник загальної ліквідності зріс на 0,1 і досяг рівня в 2,83, а коефіцієнт фінансової автономії зріс на 0,2 і в планово періоді становить 0,65. Загалом, ПП «Оля» знаходиться в гарному фінансово-майновому стані, але й має вузькі місця, що потребують покращення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник / За заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 384с.
2. Бланк І. Управління формуванням капіталу. Київ:Ника-Центр. 2007. - 567 с.
3. Бланк И.А. Энциклопедия финансового менеджера. В 4-х томах. Том 4. Управление финансовой стабилизацией предприятия / И.А. Бланк. – К.: “Ника-Центр”, 2008. – 480 с.
4. Бреус С. В., Осетрова Ю. Г. Фінансовий стан вітчизняних суб'єктів господарювання у сучасних умовах та основні напрями підвищення його ефективності //Економіка та суспільство. – 2017– №17. – С. 61-64.
5. Бурбело Н.О. Особливості оцінки антикризової стійкості підприємства. // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2016 – №3 (17). – С. 100-105.
6. Бурденюк Т. Г. Теоретичні аспекти діяльності діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства. – 2018. – С. 43.
7. Большой экономический словарь / [авт. А.Б. Борисов]. – М.: Книжный мир, 2003. – 895 с.
8. Ванькович Д.В. Удосконалення механізму реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств // Фінанси України. –2004. – № 9. – С. 112-117.
9. Гончаров А.Б. Финансовый менеджмент: учеб. пособ. / А.Б.Гончаров. – Х.: ИНЖЭК, 2004. – 352 с.
10. Демчук Н. І. Напрями вдосконалення процесу фінансово-економічного діагностування діяльності підприємств //Економіка та управління АПК. – 2015. – №. 1. – С. 19-24.
11. Герчикова И.Н. Менеджмент: учебник для вузов / И.Н.Герчикова. - [4-е изд.]. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 511 с.

12. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз. Навчальний посібник / Б.Є. Грабовецький; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вид. 2-ге, доповн. та переробл. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – 84с.
13. Державна служба статистики України // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Економічний аналіз. Навчальний посібник / П.М. Коюда та ін. – Х.: Компанія СМІТ, 2013. – 69с.
15. Єпіфанова І.Ю., Джеджула В.В. Фінансовий аналіз та звітність Практикум. — Вінниця: ВНТУ, 2017. — 143 с.
16. Забелина О.В. Финансовый менеджмент: учеб. пособ. / О.В. Забелина, Г.Л. Толкаченко. – М.: Экзамен, 2005. – 224 с.
17. Іщенко Н. А. Діагностика ймовірності банкрутства підприємства. // Вісник. Економічні науки. - 2017. - № 31. - С. 256 – 265.
18. Карачарова К. А., Наливайко Л.В. // Економічний аналіз. - 2016. - Ч. 21. № 2. - С.126-130.
19. Комарова К.В. Менеджмент: навч. посіб. / К.В. Комарова, Н.І. Редіна, С.Н. Шмельова. - [2-е вид., допов.]. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2007. – 330 с.
20. Костирко Л.А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства: Монографія. – 2-ге вид., пероб. і доп. – Х.: Фактор, 2015. – 336 с.
21. Костюк О.М. Економічний аналіз фінансових результатів підприємства. Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://library.if.ua/books/89.html>
22. Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України 26.01.2001 N 49/121 «ПОЛОЖЕННЯ про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» (редакція від 19.02.2013 р.) // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01?lang=ru>

23. Наказ Міністерства Фінансів України № 616 від 14.07.2016// [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16/page>
24. Методика розрахунку фінансово-майнового стану підприємства // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/102-vidnosni-pokaznyky-likvidnosti>
25. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций : практ. пособие / А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ИНФРА-М, 2016. — 208 с. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://znanium.com/catalog/product/671422>
26. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: Підручник / – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. – 536 с.
27. Обущак Т.А. Методологічні принципи управління фінансовим станом торговельного підприємства. // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2008. № 1. С. 41– 49.
28. Обущак Т.А. Управління фінансовим станом торговельного підприємства [Текст]: дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / Т. А. Обущак. – К., 2011. – 214 с.
29. Павлова Л.Н. Финансовый менеджмент. Изд. 2-е. М.: Юнити-Дана, 2003г. — 269 с.
30. Рожелюк В. Роль фінансових інструментів в аналітичній оцінці фінансового стану підприємства [Текст] / Рожелюк В., Хархут Н. // Економічний аналіз. - 2011. - Вип. 3(19). - С. 221-223.
31. Руда, Р. В. Оцінка фінансового стану підприємства: сутність та необхідність [Електронний ресурс] / Р.В. Руда // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2010. - № 1. - С. 61 - 65.
32. Павленко О.І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства [Текст] / Павленко О.І. // Бізнес-навігатор. - 2010. - № 2(19). - С. 72-78.

33. Салига К. С., Нестеренко Ю. В. Покращення фінансового стану підприємств шляхом управління дебіторською заборгованістю // Економіка та держава. – 2016. – №. 12. – С. 65-67.
34. Салига С.Я. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / Салига С.Я., Дацій Н.В.. - К. : Центр навчальної літератури, 2010. - 210 с.
35. Сарапіна О.А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення / Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки – 2013 – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_01/Sarapina.pdf
36. Ситник Г.В., Архіпов Н.М. Система управління ефективністю операційної діяльності підприємства. Проблеми економіки. 2018. № 3. С. 223–230.
37. Ситник Г. В. Управління платоспроможністю підприємства торгівлі в системі формування його економічної безпеки / Г. В. Ситник, І. С. Олесенко // Бізнес Інформ. - 2018. - № 7. - С. 185-193.
38. Сініцин О. О. Фінансовий леверидж в управлінні структурою капіталу // Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет «Ефективна економіка». – 2014. – № 9. – С. 1-3.
39. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Р. А. Слав'юк. – К.: Знання, 2010. – 550 с.
40. Стратегічний План Б // Бізнес [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://www.business.ua/finances/2455-strategichnij-plan-b>
41. Суліма Н.М., Степасюк Л.М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства: Підручник / Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк, О.В. Величко. – К.: «ЦП «КОМПРИНТ»», 2015. – 466 с.
42. Терещенко О. О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства / О. Терещенко // Економіка України. – 2003. – № 8. – С. 38–44.

43. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2003. - 554 с.
44. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / Ю. М. Тютюнник. – К.: Знання, 2012. – 816 с
45. Турило, А.М. Теоретико-методологічні засади визначення сутності і оцінки категорії «економічний стан підприємства» [Текст] / Турило А.М., Агапова А.В. // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 2 (104). - С. 156-159.
46. Фещенко О.П. Управління фінансовим станом корпорацій: сутність та принципи організації // Електронний журнал «Ефективна економіка» № 12, 2016, ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана» // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5344>
47. Фільштейн Л. М. Ризики впливу на фінансово-економічну безпеку підприємства //Е91 Ефективні моделі управління в сучасних умовах: теорія і практика: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 10-11 червня 2016 року, м. Кіровоград.–Кіровоград:—Ексклюзив-Систем», 2016.–267 с. – 2016. – С. 257.
48. Фінанси зарубіжних корпорацій. Суторміна В.М. Підручник. — К.: КНЕУ, 2004. — 566 с..
49. Фінансовий менеджмент: підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.] – Житомир : ЖНАЕУ, 2018. – 320 с.
50. Хотомлянський О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства [Текст] / Хотомлянський О.Л., Знахуренко П.А. // Фінанси України. - 2010. - № 1. - С. 111 - 118.
51. Хроненко О. В. Вплив заборгованості на фінансовий стан суб'єкта господарювання //Економічний простір. – 2018. – №. 136. – С. 142-152.
52. Черниш, С.С. Діагностика фінансового стану підприємства [Текст] / Черниш С.С. // Інноваційна економіка. - 2010. - № 3. - С. 111-113.
53. Цал-Цалко Ю. С.Фінансовий аналіз. Підручник. - К.: Центр учбової літератури. - 2008. - 566 с.

54. Шегда А.В. Ризики і підприємницькій діяльності: оцінювання та управління: навч. посіб. / А.В.Шегда, М.В. Голованенко. – К.: Знання, 2008. – 271 с.
55. Шеремет А. Д. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / А.Д. Шеремет. — 2-е изд., доп. — М.: ИНФРА-М, 2019. — 374 с.
56. Школьник І.О. Фінансовий аналіз [текст] навчальний посібник. / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.] – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 368 с.

Характеристика поняття «управління» та «управління фінансовим майновим станом»

Автор	Підхід	Критика
Борисов А.Б. [7, с.776]	управління – це свідомий цілеспрямований вплив з боку держави, економічних суб'єктів на людей та економічні об'єкти, який здійснюється з метою спрямувати їх дії у необхідному напрямку для отримання бажаних результатів	Погоджуємось, оскільки управлінський вплив здійснюється на об'єкт досягнення поставлених завдань.
Гончаров Л.Б, Забеліна О.В. та Толкаченко Г.Л.[9, с.19, 14, с.9]	визначають управління як «процес вироблення та здійснення управляючих впливів»	
Шегда А.В. [54, с.14]	управління визначається як вищий вид інформаційної взаємодії, в процесі якої на основі наявного досвіду, накопиченого в процесі розвитку, еволюції системи, у вигляді закодованої системи, яка зберігається в пам'яті системи, здійснюється зміна характеристик руху зазначеної системи	в сучасних умовах має важливе значення вищий вид управління як процес управління рухом інформації, однак не передає особливостей системного характеру управлінського процесу.
Герчікова І.Н. та Комарова К.В. [11, с.10, 19, с.276]	«система ідей, принципів, уявлень, які визначають мету функціонування підприємства, механізм взаємодії суб'єкта та об'єкта управління, характер відносин між окремими ланками його внутрішньої структури, а також необхідний ступінь урахування впливу зовнішнього середовища та розвиток підприємства»	Погоджуємось, що управління визначається системою принципів та є механізмом взаємодії суб'єкта та об'єкта управління.
Павлова Л.Н. [29, с.16]	«фінансово-майновий менеджмент – це система, функціонування якої спрямовано на досягнення загальних цілей управління підприємством»	Таке визначення практично не розкриває його змісту, розглядатися як будь-яка система управління.
Бланк І.О.[2, с.362]	«... система управління формуванням, розподілом та використанням фінансових та майнових ресурсів господарюючого суб'єкта та ефективним обігом його грошових коштів»	У цьому визначенні системно не розкрито сутності управління, але зовсім розглянуто управління фінансовою системою.
Суторміна В.М.,	«управління фінансово-майновим – це система принципів, методів, засобів та	Зроблено акцент на зовнішнє управління фінансовою системою.

Принципи управління фінансово-майновим станом підприємств

№	Принцип
1	Принцип інтегрованості системи управління фінансово-майновим станом підприємства загальною системою управління підприємством вимагає їх інтегрованого підходу, оскільки управління фінансово-майновим станом тісно пов'язане з функціональними напрямками управління та будується безпосередньо на фінансовому управлінні, тому в якій би із визначених сфер управління не приймалися рішення, воно прямо чи опосередковано буде впливати на рівень фінансово-майнового стану та відповідно на прийняття управлінських рішень
2	Принцип стратегічної направленості управління фінансово-майновим станом підприємства передбачає підпорядкування всіх управлінських рішень прийнятих, забезпеченню досягнення головної мети функціонування підприємства та визначеним стратегічним напрямкам його розвитку;
3	Принцип гнучкості процесу управління фінансово-майновим станом підприємства передбачає формування потенціалу для швидкого реагування, корегування, розробки нових управлінських рішень в умовах впливу внутрішніх та зовнішніх факторів. Необхідна гнучкість досягається за умови забезпечення якісних показників фінансово-майнового стану, що визначаються оптимальним формуванням складу капіталу та майна, мінімізацією фінансових ризиків, підтриманням достатньої ліквідності активів, забезпеченням достатнім обсягом фінансових ресурсів в інвестиційній та страховій формі, що відповідно дозволяють звести до мінімуму вплив факторів зовнішнього середовища або здійснити швидке пристосування до змін;
4	Принцип комплексного характеру формування управлінських рішень, що на підприємстві повинен забезпечуватися системним мисленням керуючої системи та передбачає розгляд процесу управління ним як комплексу дій, спрямованих на прийняття взаємопов'язаних та взаємозалежних управлінських рішень, кожне з яких вносить внесок в його загальну результативність. При цьому даний процес охоплює всі аспекти управління фінансово-майновим станом підприємства, ґрунтуючись на вивченні причинно-наслідкових залежностей на управлінні;
5	Принцип координації управлінських дій - спрямований на забезпечення досягнення позитивних результатів, що досягається за рахунок скоординованості дій між підрозділами та центрами відповідальності (господарськими одиницями), їх організаційними структурами, що здійснюються на принципах ієрархії підпорядкованості та відповідальності;
6	Принцип альтернативності та цілеспрямованості підходів при розробці управлінських рішень - має враховувати наявність альтернативних підходів до виконання дій. Вибір будь-якого управлінського рішення з альтернативи має здійснюватися на основі встановленої системи критеріїв, які забезпечить не тільки високу результативність, а й його спрямування на виконання певного кола завдань для досягнення встановлених цільових орієнтирів, які визначають фінансову ідеологію підприємства;
7	Принцип ієрархічності пізнання об'єкту управління полягає у багатоступінчастому вивченні фінансового та майнового стану як об'єкту управління, який розглядається з різних сторін;

Відносні показники аналізу ліквідності підприємства [26, с.

Назва показника	Алгоритм розрахунку	Джерела інформації	Характ
1	2	3	
1.Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	Оборотні активи+ <i>Необоротні а</i>	p.1195+ <i>p.1200 Ф</i>	Характе достатні оборотн для поточни зобов'яз Значенн перевиш
	Поточні зобов'яз	p.1695+ <i>p.1700 Ф</i>	
2.Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	Гроші+ <i>поточні фін. інвестиції+</i>	p.1165+ <i>p.1160+<i>Ф</i></i>	Характе можливі погашен підприєм поточни зобов'яз рахунок коштів дебіторс заборгос оптимал значенн: коефіціє 0,8
	Пот	p.1695+ <i>p</i>	
3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кшл)	Гроші+ <i>поточні фін. інвестиції</i>	p.1165+ <i>p.1160 Ф</i>	Показує частина зобов'яз бути миттєво грошима Достатн вважаєст значенн: 0,2-0,35.
	Поточні зобов'язання	p.1695+ <i>p.1700 Ф</i>	

Показники аналізу ділової активності [18, с. 128-129]

Показник	Алгоритм розрахунку	Джерела інформації	Характеристи
1	2	3	4
1.Коефіцієнт оборотності активів (Ко.а.)	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Вартість активів}}$	$\frac{p.2000 \text{ Ф. № 2}}{p.1900 \text{ Ф. № 1}}$	Коефіцієнт відображає обороту сукупного підприємства, тобто скільки разів за а період відбувається п виробництва й с приносить відповідни вигляді прибутку.
2.Середня тривалість обороту активів, дні	К-сть днів у звітному періоді / Коефіцієнт оборотності активів	360 / Ко.а	Тривалість обороту характеризує кількості необхідна для їх пер грошову форму
3.Коефіцієнт оборотності власного капіталу (Ко.в.к.)	Чистий дохід / Власний капітал	$\frac{p.2000 \text{ Ф. № 2}}{p.1495 \text{ Ф. № 1}}$	Коефіцієнт відображає обороту власного підприємства.
4.Середня тривалість обороту власного капіталу	К-сть днів у звітному періоді / Коефіцієнт оборотності власного капіталу	360 / Ко.в.к	Кількість днів, про власний капітал п перетворюється в грош
5.Коефіцієнт оборотності оборотних активів (Ко.о.а.)	Чистий дохід / Оборотні активи	$\frac{p.2000 \text{ Ф. № 2}}{p.1195 \text{ Ф. № 1}}$	Вказує на кількості обігових коштів за скільки виручки при грн. обігових коштів
6.Середня тривалість обороту оборотних активів	К-сть днів у звітному періоді / Коефіцієнт оборотності обор. активів	360 / Ко.о.а	Тривалість обороту активів характеризує днів, яка необхідн перетворення в грошов
7.Коефіцієнт оборотності запасів (Ко.з.)	Чистий дохід / Запаси	$\frac{p.2000 \text{ Ф. № 2}}{p.1100 \text{ Ф. № 1}}$	Вказує на кількості запасів за період а виручки припадає на 1
8.Середня	К-сть днів у звітному періоді /		Тривалість обороту характеризує кількості

ДОДАТОК Д

Відносні показники фінансової стійкості [10, с. 28]

Показники	Алгоритм розрахунку	Джерела інформації	Характеристика
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал / Валюта балансу	Р.1495 Ф №1 / р.1900 Ф №1	Характеризує, яка частина активів підприємства сформована за рахунок власних джерел коштів. Критичне значення цього коефіцієнта становить 0,5
2. Коефіцієнт фінансової залежності	Валюта балансу / Власний капітал	р.1900 Ф №1 / р.1495 Ф №1	Коефіцієнт є зворотним коефіцієнту фінансової автономії. Зростання показника означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, а отже, втрату фінансової незалежності. Нормативне значення < 2.
3. Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового левериджу)	Позиковий капітал / Власний капітал	р.1595+р.1695+ р.1700 Ф.№1 / р.1495 Ф.№1	Показує співвідношення залучених коштів і власного капіталу. За ним здійснюють найбільш загальну оцінку фінансової стійкості (показує, скільки одиниць залучених коштів припадає на кожну одиницю власних). Оптимальне значення: менше 0,5, критичне – 1.
4. Коефіцієнт покриття (платоспроможності)	Власний капітал / Позиковий капітал	р.1495 Ф.№1 / р.1595+р.1695+ р.1700 Ф.№1	Характеризує можливість покриття боргів власним капіталом
5. Коефіцієнт самофінансування	Оборотний капітал / Валюта балансу	(р.1495 + р.1595) - р.1095 Ф.№1р / р.1900 Ф.№1	Характеризує наявність у підприємства оборотного капіталу для фінансування його поточної діяльності.
6. Коефіцієнт фінансової стійкості	(Власний капітал + Довгострокові зобов'язання) / Валюта балансу	(р.1495 + р.1595 Ф.№1) / р.1900 Ф.№1	Характеризує, яку частину активів балансу сформовано за рахунок стійких джерел